

Korte bijdragen

Een zoutwater-kolonie Aalscholvers *Phalacrocorax carbo* in Groningen

Salt-water colony of Cormorants Phalacrocorax carbo in Groningen

De Aalscholver *Phalacrocorax carbo sinensis* is in Nederland een bekende kolonievogel in het binnenland. Direct na het broedseizoen trekken enkele duizenden vogels naar de Waddenzee om daar de zomer door te brengen, alvorens in de herfst weg te trekken naar Zuid-Europa. 's Avonds verzamelen de vogels zich op slaappleaatsen. De belangrijkste slaappleaatsen, met meer dan 1000 vogels in juli/augustus, zijn van west naar oost: De Schorren (Texel), de havendammen van Den Oever (Noord-Holland) en Griend. Daarnaast zijn er nog enkele kleinere slaappleaatsen met honderden vogels op meerdere locaties rond de Nederlandse Waddenzee. De meest oostelijke daarvan is gevestigd op het kunstmatige eilandje De Hond, op de gelijknamige wadplaat in de Eems (53°23,9 N, 6°55,2 O). Op dit stenen eiland bevindt zich een gasput van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM). Het eiland ligt tussen twee diepe geulen en is vanaf de wal alleen per schip bereikbaar. Eénmaal per maand wordt het eiland bezocht door een 3-mans onderhoudsploeg van de NAM, die gedurende ongeveer drie kwartier de installatie nakijkt. Overige menselijke verstoring komt slechts incidenteel voor, zodat de locatie zeer geschikt is als slaappleaats.

In het kader van voedselonderzoek aan de Aalscholver op de Wadden, vroegen en kregen we toestemming van de NAM om het eiland te bezoeken en braakballen te verzamelen tijdens de onderhoudsbeurt op 10 september 1992. Tijdens het bezoek bleek dat de Aalscholver op het eiland broedvogel is. We vonden 4 gestorven, niet-vliegvlugge jongen en de resten van c. 30 nesten van Aalscholvers. De mensen van de NAM vertelden, dat er 50-60 paar gebroed hebben in 1992 en dat Aalscholvers hier al zeker 15 jaar broeden (het eiland is gebouwd in 1971). Het bestaan van deze 'zoute' Aalscholverkolonie was - in de ornithologische literatuur - nog niet bekend (Boekema *et al.* 1983, Zijlstra & van Eerden 1991), al was dit jaar wel vanaf

de Groninger kust met een telescoop gezien, dat er vogels op nesten zaten (Koffijberg *in prep.*).

In Nederland zijn er Aalscholverkolonies aan de kust op Voorne (Lok *et al.* 1985) en in het Zwanenwater (Maarten Platteeuw pers. med.), maar deze vestiging op De Hond is onze eerste echte mariene kolonie. Op het wad in Duitsland broeden meer Aalscholvers, namelijk op twee vuurtorens en een scheepswrak in de mond van de Weser (Menke 1991). Op het rotseiland Helgoland overzomeren jaarlijks enkele honderden Aalscholvers terwijl ze daar niet tot broeden komen, ook al hebben vogelliefhebbers er speciale broedmanden en plastic lokvogels geplaatst. In andere ons omringende landen met rotskusten broedt de Atlantische vorm van de Aalscholver *P. c. carbo* wel aan zee (Groot-Brittannië, Frankrijk).

De Aalscholvers van De Hond zijn bij de NAM overigens in goede handen. De broedende vogels worden zoveel mogelijk ontzien, prikkeldraad op hekken is vervangen door 'vogelvriendelijker' draadwerk en op de kooi rond het meest kritieke deel van de installatie is een speciaal dak gebouwd om vogels en installatie te scheiden zonder de dieren het broeden te beletten. Een energie-opwekkende windmolen die vogelslachtoffers maakte, is vervangen door zonnepanelen. Het voedselonderzoek zal uitwijzen wat de vogels in dit deel van de Waddenzee voor vissen eten. Nader bericht volgt.

Summary A new colony of Cormorants was found on the artificial island 'De Hond' in the Dutch Wadden Sea (53°23,9 N, 6°55,2 E) during a visit on 10 September 1992. The visit was made to collect pellets of Cormorants which were only known to roost on the island. Some 30 disintegrated nests were found as well as 4 dead hatchlings. We were informed that breeding on the island had in fact been taking place for at least 15 years and that some 50-60 Cormorants had bred in 1992. This is the first known truly marine colony of this species in the Netherlands. The colony is well protected. The island, in use by the Dutch Gas Company (NAM), is only seldom visited. Barbed wire was replaced by wire that was less harmful for the birds and a roof was placed over the gas-installation in order to separate breeding birds and installation, without preventing the Cormorants to build nests.

Boekema E.J., Glas P. & Hulscher J.B. 1983. De vogels van de provincie Groningen. Wolters-Noordhoff/Bouma's Boekhuis, Groningen.

Bakker L. & Lok C.M. 1985. Aalscholvers *Phalacrocorax carbo*, een nieuwe broedvogel voor Voorne. *Limosa* 58: 145-148.

Menke T. 1991. Recent population development of the Cormorant *Phalacro-*

corax carbo in the Federal Republic of Germany. *In:* van Eerden M.R. & Zijlstra M. (eds). Proc. Workshop on Cormorants *Phalacrocorax carbo*. Rijkswaterstaat, Dir. Flevoland, Lelystad, pp 49-52.

Zijlstra M. & Eerden M.R. van 1991. Development of the breeding population of the Cormorant *Phalacrocorax carbo* in the Netherlands till 1989. *In:* van Eerden M.R. & Zijlstra M. (eds). Proc. Workshop on Cormorants *Phalacrocorax carbo*. Rijkswaterstaat, Dir. Flevoland, Lelystad, pp 53-60.

Mardik (M.F.) Leopold & Joyce van den Berg, Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ), Postbus 59, 1790 AB Den Burg, Texel.